

DE GROTE GREEP

Het startpunt van de moderne sport ligt in de negentiende eeuw, maar gesport werd er al veel eerder. Keizer Karel V was een begenadigd tennisser en Isaac Newton een actieve bokser, zo is te lezen in *Kulturgeschichte des Sports* van Wolfgang Behringer. Wilfred van Buuren bespreekt het boek van Behringer.

Wilfred van Buuren

Waar staat de grootste stierenvechtersarena ter wereld? Nee, niet in Madrid, Sevilla of Pamplona, maar in Mexico-Stad. Het Plaza México heeft een capaciteit van 48.000 toeschouwers. Ook het op één na grootste stadion voor stierenvechten bevindt zich buiten Spanje. Het gaat om de arena Plaza de Toros Monumental de Valencia in Venezuela (25.000 toeschouwers). Niet alleen de Britten met hun imperium verspreidden hun favoriete sporten over de rest van de wereld, ook de Spanjaarden lieten een 'sportieve erfenis' achter in hun voormalige koloniën.

Deze wetenswaardigheden zijn te vinden in de vuistdikke studie *Kulturgeschichte des Sports. Vom antiken Olympia bis ins 21. Jahrhundert* van Wolfgang Behringer, hoogleraar geschiedenis aan de Universiteit van Saarland. Dit boek is geen klein bier, maar een heuse *Universalgeschichte*. In een grote greep neemt Behringer ons mee door drie millennia sportgeschiedenis. Van de Klassieke Oudheid, via Middeleeuwen, Renaissance en vroegmoderne tijd tot en met onze tijd.

Het hoofdstuk over de contemporaine geschiedenis begint bij de Olympische Spelen van 1896 en loopt tot die van Londen 2012. Behalve de ontwikkeling van de Olympische Spelen komen hier ook onderwerpen als vrouwensport en globalisering aan bod. Dit is verreweg het zwakste deel van deze studie: een opsomming van records en prestaties met de diepgang van een platbodem. Breedtesport, doping, identiteitsvorming en betekenisgeving via sport door naties of andere gemeenschappen, we lezen er weinig over. De contemporaine geschiedenis is duidelijk niet het vakgebied van Behringer. Maar wie nog steeds denkt dat er tussen de Oude Grieken en

Romeinen en de Britten in de negentiende eeuw niet aan sport werd gedaan, moet dit boek zeker lezen.

Behringer, gespecialiseerd in de vroegmoderne tijd, plaatst de overgang van spelen en sportieve lichaams-oefeningen naar sport in de periode van de zestiende tot de negentiende eeuw. Hij maakt – gebruikmakend van zeer divers bronnenmateriaal – overtuigend duidelijk dat institutionalisering en professionalisering van de sport al in de vroegmoderne tijd inzette. De renaissance is bij hem een scharnierpunt. Al vanaf de zestiende eeuw waren er in de entourage van sportliefhebbende vorsten professionele sportleraren. Dankzij de boekdrukkunst verschenen er instructie- en spelregelboeken en ook werden er accommodaties speciaal voor sport aangelegd. Dit gold voor Europa. Over de rest van de wereld lezen we in deze 'wereldgeschiedenis' helaas relatief weinig.

Speelt Nederland ook nog een rol in deze mondiale sportgeschiedenis? Ja, maar die is wel erg bescheiden. Kaatsen en schaatsen worden genoemd, net als Johan Huizinga, Fanny Blankers-Koen en Erasmus: *bien étonnés de se trouver ensemble*. Deze publicatie is geen *page turner*, maar biedt ook de gevorderde lezer van sportgeschiedenis voldoende nieuwe kennis en inzichten.

Dit is een uitgebreide versie van mijn bespreking van hetzelfde boek in *Geschiedenis Magazine* (jrg. 49, nr. 2, maart 2014).

Behringer, Wolfgang. *Kulturgeschichte des Sports. Vom antiken Olympia bis ins 21. Jahrhundert*. München, C.H. Beck Verlag, 2012.